

Kolm juttu.

I.

Hants kolm aastat pörgus.

II.

Möisa pärisori sai kuningaks,

ehi
nõia küündla wõimus.

III.

Kundas sepanaisest esimene ahw sai.

Teist korda trükitud.

Wäija audja

J. Mäseppa kaluga trükitud.

Nr. 6.

Tartus.

Trükitud H. Saalmann'i juures.

1883.

Kolm juttu.

I.

Hants kolm aastat pörgus.

II.

Möisa päris ori sai kuningaks,
eht
nõia küündla wõimus.

III.

Kudas sepanaisest esimene ahw sai.

Wälja andja

J. Mäseppa kulguga trükitud.

Nr. 6.

198.399

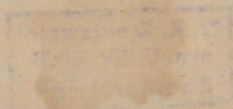
Tartus.

Trükitud G. Laakmann'i juures.

1883.

894.545-8

Zensuri poolest lubatud. — Tallinnas 23. Juulil 1883.

Hants kolm aastat põrgus.

Ma ütlen sulle Hants: Rumalamat inimese looma ei wõi wist küll mitte enam olla, kui sina oled. Pää üleanetu ja kelm. Kellele julgen ma seda rääkida? Kolm aastat oled sina juba tühja rätsepa ametit õppinud. Kolmsada rubla olen mina sinu päale äraraiskanud, ja mis sa mõistad ka teha? Mõttele poeg. — Tõeste oled sina kiwipää, kellest mina muud midagi, kui puusärgi naela, wõin loota. Sulle oleks küll parem olnud, kolm — neli salmi pähe õpetada, kott kaela ja kerjama saata; kui needki oleksiwad weel pähe jäänud. — Häbene ennast! Kuulsa rahwa laps, mulitsa poissi teud. Ma ütlen weel: kui mul mitte häbi ei oleks, siis wõiksid sa küll kerjata. Aga olgu päale. Weel ühe meistri juure tahan mina sind panna, kes sulle kolm kord päawas naha päale, ja ükskord süüa annab.

Nõnda, omas kaunis toredaste ehitud tuas kõndis üks wana elatand mees, kelle ees tema, arwata kuuwe ehk seitsmeteistkümnne aastane pois, kui puutiikk nurgas pidi seisma. Ta oli ka juba oma kangekaelse jõmfi naha täis parkinud, ja need sõnad, mis meie praegu kuulsiime, oliwad weel enne Namenit, Epistli lõpetuse sõnad.

„Kasi magama,“ pöruatas weel wanamees jalga wastu maad liies, sest õhtu oli juba käes, „et hommiku wara ülesse wõid tõusta. Kõl ma sind wist nagu mõnda wūrsti poega kella kahesjani magama panen. Hommiku wara pead ja jälle uue meistri juure wiidud saama. Wana meister sind narukaela kül mitte enam wasta ei wõta, see on mul juba ära kuulatud.“

Kurblikult lonkis pois isa filma eest magamise kambrisse, sest hommiku oli teereis uue meistri poole walmis määratud, — oli see meister kus ta oli.

Hommiku oli kätte jõudnud, ja kui natuke kõhuwara poolest äradiendadi, jõllis poisi jõmsikas wanamehe, — nagu wasikas lehma taga, mööda maanteed edasi.

Kui nad nõnda tükk maad oliwad edasi marshinuwad, — ets ka! — Korraga näewad nemad ühte weidrat mehekest enestele wasta tulema, just nagu rätsepa käärid. — Nojah! nagu käärid ise nägi see mehikene wälja. Kääri terad oliwad jalgade sääred. Kest paik oli mehe kõht. Perad oliwad käed. Perade wahel oli nõel püsti, selle otjas üks lõnga kera ja see oli selle mehe pää. Pää pääl nähti jõrmkübar ja see oli tema kübar. Kepiks oli temal weel arsin näha ja seljas kandis tema raua tüki, see oli just nagu pressraud.

Smelik mehikene! Teekäiad oleksiwad ennast wist furnuks naernuwad, kui nad korraga teda nägiwad, aga wanamehel oli süda kui seatapjal täis ja poeg oli weel eilase kasuka pärast mures. Teekäiad mõlemilt poolt sammusiwad edasi, kuni film filma wasta.

Lahkeste teretasivad wanad mehed tõine tõist ja jutt läks edasi kui jorras. Kui poisi isa oma lugu oli ära seletanud, et tema poeg õppimise poolest väga laisk olla, ütles võras wasta: „Sest poisist võib weel kõik saada, aga mitte muial kui minu juures. Magu jeda ise näete olen mina oma keha ja loomu poolest tõeste rätsepp. Kõik kunstid, mis aga iialgi ilmas on, mis rätsepa töö külge puuduvad, on minust wälja läinud.— Mina olen loodud rätsepp, aga tõised on isienast rätsepaks heitnud. Anna pois minu juure, tule kolme aasta pärast järele ja too kolmsaada rubla jenna, jaad oma poisi jälle kätte ja on täieste wälja õppinud.

Poisi isa mõttis wõerast meest filmaga weel korra pealaeft kuni jala tallani ja mõtles: Kiriwase päralt. See on õige. Ta on selle ameti pääle tõeste loodud meister. Seda näitab ometi ta keha. Tajah, kui elukoht ka wähegi kõlbuline on, panen poisi jenna.

„Kus pool siis see elukoht ka on?“ küsis wana-meest rätsepa meistri käest. „Ma tahan jeda näha, et wõin kord ka poisi waatama tulla.“

„Waatama ei tohi ja mitte enne kolme aastat tulla, siis võib ka mõnda õnnetust sündida,“ wastas meister.

Tuline pergel! Mina ei tohi waatama minna, — oma poega. See ei ole mitte õige, aga olgu pääle, sellega jaame walmis.

Mõnda jõudsiwad nemad meistri maja juure. Maja oli wäljast näha nagu mõni wangimaja, aga kui nad sisse astusiwad, oli koguni tõine lehekülg. Kõik asjad, mis jääb näha oli, seisiwad kõige paremas korras, ja teenijad lendasiwad kui linnud wuhjedes mööda tubasid

fenna ja tänna. Suures töötuas afna all nähti juurt kuld lauda, kelle ümber hää hulft poisja tööd tegiwad. Nende hulka pidi ka Gants istuma ja kolm aastat küürutama, kuni kunsträtsepp pidi walmis olema. Isa sai kodu saadetud ja weel wiimseks kōwaste kinnitud, mitte enne kolme aastat waatama tulla.

Wanamees lonkis tasakeste kodu poole ja jüda ei olnud mitte koguni kerge. Ta mõtles nende wiimse sõnade pääle: „Mitte enne kolme aastat tulla.“

Kui mõni aeg oli mööda läinud ja Wanamees igatjust tundes poja pärast, mitu kord walu jüdames tundis, mõtles ta wiimaks: Olgu mis on, saagu mis saab. Lähen poega waatama. Kui ta ka wana sarwiline ise on, kelle juures mu poeg teenib, ega tal minu hingega tegemist ei ole.

Ühel hommikul wara tõusis wanamees ülesse, pruukis pijut Jumala wilja, pani müts pähe, lepp kätte, wõttis ka poole naela atsishina jüdamis kinnituseks ja läks teele. Kui ta aga fenna tutwa koha pääle oli saanud, nägi ta juba kaugeft ära, et jeda maja jääb mitte enam näha ei olnud. Paljas kiwi prügi unnik täitis jeda kohta, kus see kaunis loss oli seisnud. Taa waatas ja mõtles — ja läks kurwalt tagasi kodu poole.

Mõnda käis tema pärast jeda weel mõned korrad, aga paremat ei näinud ta jääb midagi. Ta pidi kannatama, kuni kolm aastat täis.

„Tah — kolm aastad on täis, täna pean ma just minema ja oma poisi jäält wana tõrwa põletaja juurest ära tooma.“ Mõnda rääkis poisi isa ühel hommikul, kalendris sorides ja pärast wana petjat käest ära pannes. „Alga palasilk,“ sõnus ta weel edasi.

„Täna pean ka raha wiima. Kolmfada rubla. Kuusfada rubla paneb pois nahka, aga ei tea kas mõistabgi wammusjesele paika pääle panna, wõi mitte. Ta saadana nägu ütles mulle weel wiimati, et ta poisfi mitte ilma rahata kätte ei anna.

Nõnda ümijedes pani ta ennaft riidesje ja läks teele.

Kui ta edasi läks, nägi tema jo kaugeft losfi eneselle silma paistma, kus tema poeg oli õppimas. Ta läks fisse ja meister tuli ka wastu.

„Sa oled õigel ajal tulnud,“ ütles meister, „aga fiiski ei wõi ma täna mitte sinu poega kätte anda. Tule homme ja too aga üks fada rubla korraga, fiis saad oma poea kätte, aga ja iji pead teda tõiste seast äratundma.“

Wanamees läks rahuga ära. Pois pandi õõjeks kõwaste wahi alla, et ta wahest ise ära ei haffa põgenema. Sants pidi aga just ifaga enne temale järeltulemist kofku saama, kui ta eluga pidi pääsema. Ta oli kuulnud, et kui isa senna on tulnud, saab neid kofhe kõiki ühesuguseks kanadeks muudetud, ja et fiis isa teda ometegi mõne asja läbi wõiks äratunda, kui nemad enne wõiksid kofku kõnelda. Sants muutis aga ennaft kårpsjeks ja nõnda lendas ta õõjel tõiste wahelt wälja ja ruttas isa poole, kus tema ifat õpetas, kudas isa teda tõiste kanade wahelt wõiks ära tunda. Ta ütles: „Meid pannakse kõif ühte kofku teri noffima, ja kui meie nofime, jookfen mina tõiste wahel senna ja tänna ja lõõn nofaga tõifi kanu.“

Tõifjel päewal kui isa jälle senna oli jõudnud, seadis meister omad poisfid kõif rinda, kes juba kana-

deks olivad muudetud, ja nõnda pidivad nemad jää-
teri noffima.

Sääl ütles peremees Hantsu isale: „Tunne oma
poega nüüd tõiste seas! ära!”

Wanamees ütles: „Miks ma ep tunne, eks ta
jeesama olegi.”

„Sul on õigus,” ütles peremees wihaga. „Aga
täna ei saa ja teda weel mitte kätte, waid homme,
kus sina ka jälle tõine sada rubla pead äratooma, ja
oma poega uueste äratundma.

Poeg läks aga jälle öösel ja rääkis isale ära,
kuda tema teda tõine pääw wõiks äratunda.

Meid muudetakse nüüd puuri lindudeks,” ütles
Hants isale. „Kui meie laulame ja laulu lõpetame,
lasen ma oma pea lonti, aga enne ära ütle midagi,
kui ta sinu käest küsib.”

Isa pani poja õpetust tähele, ja tõine pääw kui
asi nii kangel oli, tundis ta warsti oma poja ära.

Hambid kiristades ütles meister wanamehele:

„See ta on, aga täna ei wõi ja teda mitte kätte
jaada, waid homme, kus ja ka wiimne sada rubla
mulle ära tood ja weel kord oma poja tõiste seas
ära tunned.”

Wanamees oli rahul ja läks kodu. Hantsul oli
aga öösel jälle teereis ees, et ta isale wõiks ära kõnelda,
kuda tema teda tõisel pääwal wõiks äratunda.

Kolmanda pääwa hommikul pidi wanamees jälle
jenna poole hakama kompima. Ta pani ennast riidesse
ja pomises paha meelega:

„Eks ei ole saadana teenistus, mina pean mitu
korda nagu koer jooksuma ja igakord südamet waluga

oma kallist raha sada rubla juure võtma, peaks ma milgi viisil seda raha tema käest tagasi saama. Ma oleks üsna rõõmus. Ta jõudis perale ja peremees viis teda varsti jenna, kus kõik poisid ilusateks täkkudeks olivad muudetud. Nii pea kui nad juure said, ütles peremees „Ütle ruttu, missugune on sinu poeg?“

„Ega mul kaup pole tehtud ruttu ütelda, vaid kui ma aga teda äratunnen,“ kostis Hantsu isa.

Hants oli aga õõsel isa juures käies ärarääkiuud, et kui neid kõik hobusteks on muudetud, sest et teda muidu mitte tunda ei või, siis tema ometegi oma tagumest pahemat jalga liigutada, kust isa teda kohe võib äratunda.

Selle pääle tundis ka isa teda kohe ära, kui nemad jääb peremehega hobusid olivad waadanud.

See on minu poeg,“ ütles wanamees ja näidas kepiga ühe hobuse pääle.

„Mis tõsi on tõsi,“ kirus lühikene peremees täis viha. „Sa oled võitnud, — võta oma poeg ja mine. Aga ma annan sulle su kolmsada rubla tagasi, kui sa lubad veel üks katse teha ja neljat kord teda tunnistada.“

Wanamehel oli raha pääle suur himu. „Kolmsada rubla forraga tagasi! See on tüft raha,“ mõtles wanamees. Mis mul wiga teda tunda, eks poeg õõsel mind jälle ära õpeta. Ega see nõu laita ei ole.“

Ta võttis peremehe käest kolmsada rubla vastu ja lubas veel ühe katsetükki teha.

„Dot oot, raha päits,“ mõtles nüüd poisi peremees. „Homme ei pea sa ometegi oma poega mitte

enam tundma. Ma saan aru, kuida see lugu saab olema."

Ta pani poisi õõseks raudahelatega seina külge kinni, ja wahid kõik ümber. Isa oodas küll, kas poeg tuleb, aga ei tulnud. Ta oli üksna kurb ja mõtles, et ta oma poega igawest oli ära kautanud. Nõnda kurwalt sammus ta tõisel hommitul neljat korda poissi, kui weel wõimalik oleks, äralunastama. Teadust ei olnud temal enam ühtegi ja nüüd pidi ta õnne kombel hoopigi seda tegema.

Kui ta jenna oli saanud, lastis peremees temale katstõistkümmene ani ette tulla ja ütles: „Ütle, mis sugune on siin sinu poeg.“

Wanamees mõtles, — mõtles ja nägi et anide seas midagi isäraliku märki ei olnud näha, mis tema poeg ikka oleks teinud. Ta ütles: „Siin ei olegi minu poega.“

„Kes sind nii targaks on õpetanud,“ ütles peremees täis tulist wiha ja lastis tema poja tuast ette tulla. „Wõta oma poeg ja mine, sest sinuga ei ole midagi wõitu,“ kirus ta jalgu wastu maad tampides.

Wanamees sai poja kätte ja läks rõõmsaste kodu poole, sest katsetiikk oli korda läinud. — Nõnda sai Hants omaft kolme aastajest teenistuseft lahti.

„Alga kus see Hants siis nüüd õiete oli?“ küsib mõni lugeja. Noh, tema oli nagu juba üegi jutust on äramõista, jelle wana jarwilise walitsuse all. — Bõrgus, — oli tema need kolm aastat. Alga mis ta jääl tegi, oli peremees teda kõwaste rääkimast ära keelannd, kui ta oma elu mitte ei tahtnud kautada.

Kui wanamees pojaga kodu läksivad, ütles raha ahne isa Hantsule: Müüd pead ja minu kolmjada rubla warsti ära maksma, mis mina sinu esimeste õppimiste aastate eest wälja maksin. See raha, mis wiimaste eest pidi minema, olen ma muidugi kätte saanud.

"Ei ole wiga," ütles Hants mõnufaste. "Ma olen ka midagi kolme aasta sees õpinud."

Selle pääle muutis Hants ennast kuld tasku kel- laks ja ütles: "Müü mind nõnda ära, siis saad ja warsti tüki raha kätte. Hoiaga aga, et sa kettisid mitte ühes ei müü, siis oled ja mind igaweste kaotanud.

Wanamees müüs kella ära, ja sai tema eest 50 rubla, aga enne kui tema weel kella müümaft kodu tuli, oli poeg juba kodu.

"Nõnda wõid ja igapäaw minuga raha teenida," ütles poeg, "kuni su raha taha." Kõik sündis ka nõnda. Teine päaw oli poeg ennast härjaks muutnud, kol- mas päaw ilujaks hobuseks, aga itka selle kinnitusega, et mitte jälle waljad ära ei müü, kui ta oma poega kaotada ei taha.

Siis oli aga hobusega kauba saanud ja hobuse ostja tahtis ka waljid saada. Kui wanamees neid mitte müüa ei tahtnud, pakkus hobuse ostja neist nii kõrget hinda, et wanamehe süda raha järele üsna kipi- tama hakkas ja wiimaks ometegi õige kõrge hinna eest neid äramüis. — Sellega oli tema aga oma poega ära kaotanud. Ta ootis ja ootis teda kodu, aga ei tulnud mitte enam.

Hobuse ja waljaste ostja oli aga wana Bergel ifi, kelle walitjuse all juba pois kolm aastat oli tee- ninud. Müüd oli ta jälle tema käes. Esiteks sai tema

wana põrgu tondist palju muheldud ja siis nõiduse abiga ühte talli finni pandud, kus teda weel mitme sugusel kombel sai piinatud.

Üksford oli aga peremees kogemata talli wõtme ette unustanud, ja kohe oli Hantsul nõu walmis, põgenemise reisi ette wõtta. Ta lipas tallist wälja, plagas kodu. „Waata isa,“ ütles ta südamel waluga, „mis sina kõit oma raha ahnusega oled ärateinud. Mis pärast andsid ja waljad enese käest ära, kui sa mind müüsid? Müüid oled ja mind igaweste müinud, ja iialgi ei wõi mina temast lahti saada. Müüid olen ma jälle põrgu kuninga wallitjuse all, kust ma iialgi ei pääse. Kusgilki ei ole seda kohta, kus tema mind mitte ei wõi kätte saada. Müüid Jumalaga isa, kas meie enam tõine tõist näha saame, on teadmata. Ma pean põgenema, enne kui ta seia tuleb ja mind kohe ära wiib.

Wanamees jäi ehmatusega nagu pool surnuud, kui ta kuulis, et tema oma poega igawese surma riiki oli ära müinud, aga mis tehtud oli tehtud. Sääli ei wõinud enam midagi parata.

Boeg läks aga kohe isa juurest ära ja muutis ennast linnuks. Ta läks metsa ja elas puu otsas.

Korraga nägi ta suurte kulli tulema. Hants sai kohe aru, et see tema peremees oli, kes hirmsas wihas teda taga otsis. Ta püüdis kulli eest kõigest jõust põgeneda, aga kull ei jäänud temast mitte maha. Unnaks oli aga Hants weite linnukene, kes kõigest paksust wõsastikust läbi wõis minna, kust suur kull mitte minna ei saanud, ja sellepärast kautas kull teda silmist ära. Aga tundmise abiga läks ta ometegi ifka Hantsule järele.

Nõnda jäält ja täält läbi tungides lennas Hants wiimaks Hiina maale, kus ta kohe nägemata kombel kuningaga majas kapid, kumutid ja raha kastid läbi käis, pärast ahju pugesi, ja nõnda wuhinaga korsknaft wälja läks. Sääli juures kirjutas ta warsti tähe kuningalle ja ütles: Walwage kowaste, warsti tulewad teie majasse wargad, kas inimese, ehk mõne piijukese looma näul. Waatke terawaste järele ja mis teie majas liikumas näete, wõtke finni. Ta saab, kui teie teda taga ajate, ahju põgenema et korsknaft wälja saada. Uhi kütke hästi kuumaks ja korskna otja pange üks kott, et ta jäält wälja ei pääse ja wahid kowaste juure. Aga kõik siindigu nõiduse wael ja wiirastuste wirwimistega. Nii pea kui kuningas seda kirja oli äralugenud, tehti kõik, mis tarwis juure usinusega, enne kui aeg hiljaks wõiks jääda.

Kui kõik nõnda korda oli säetud, nähti ka warsti ühte iirt tulema, ja juure kapi sisse jooksema. Wälgu kiirusel oliwad otsijad taga. Siirekene oli aga palju wirgem kui inimesed. Ta jooksis kõik kumutid ja kapid läbi, kus Hants nägemata enne oli käinud, ja lipas ahju.

Uhi oli aga wäga palaw, ja wana põrgu waim tahtis waluga kohe korsknaft wälja jooksta. Korskna otjas oli aga nõiutud kott ja wahid ümber. Ta jooksis tagasi ahju, et uksest wälja pääseda, ahju üks oli aga kowaste nõia pitseriga finni pandud. Nüüd wingus ta juba tulise walu pärast ja jooksis omete korsknaft wälja kotti, kus teised ruttu kotti juud finni sidusiwad.

Meheke oli lõfjus.

Di ja tuhat ja tuline! kuda tema nüüd koti sees läbi sai wemmeldud ja mitmet moodi õige mehifelt materdatud.

Wiimaks wijati mehekene kõige kotiga ära kulla kambri, — nummer null, — kus ta niikaua pidi puhkama, kui kott äramädanes.

Hants elas aga selle wahel sees üsna rahuga, kui wana põrgu orikas niisuguses koledas kohas oma puruks peksetud kotta kosutas.

Aega mööda mädanes ometegi kott ära, ja endine rätsepa meister oligi prii. Kohe otsis ta jälle Hantsu ülesse ja tahtis teda äkitselt kinni tabada. Hants sai aga jällegi plagama, ja nõnda lennassiwad nemad jälle mõnda aega tõine tõije taga.

Sääal wedas Hants teda jälle mitu korda niisuguste wiiratuuste sisse, kus pimeduse würst tublist kolki sai. — Ta wiha kaswis aga ikka suuremaks ja ta ei jätnud ka mitte Hantsule järele.

Üks kord oli jälle Hantsul kibe käe, sest tont kraabas ju korra käega turja päält, aga Hants libises omete käest ära, wiskas ennast merde ja muutis ruttu kiiaks, kus ta tuule kombel edasi kihutas. Wana-tont awi kombel järele. Nõnda lõhkusiwad nad mõned penikoormad edasi. Põrgu wanamehel oli aga wee sees palju raskem. Nii pea kui Hants filmist kadus, tahtsiwad ka tema jäljed wanamehe ninast kaduda, sest wefi segas neid ruttu ära.

Wiimast jõudu kofku wõttes piidis nüüd Hants ennast oma wana peremehe filmast ärafantada, enne kui peremees, kes awi oli, teda ära pidi neelama, mis ka temale korda läks. Kui ta pisut kaugemale oli

jaanud, lõi ta ennaft forraga põhja, nii et awi teda mitte ei näinud. Awi tormas edasi. Pärast sai tema aga aru, et siis ennaft ärapeitnud oli, ja hakas põhja mööda teda taga otsima. Kiis oli aga ennaft liiwa sisse ärapeitnud ja wesi oli tema jäljed nii ära seganud, et kiusaja teda mitte kätte ei wõinud saada. — Ta möllas küll hirmsaste, nõnda et pää uimaseks läks, aga kõik oli ilma asjata. Wiimaks jättis ta ometegi otsimist järele ja läks oma kodu.

Nüüd sai Gants jälle hingata, aga mereft ei wõinud ta mitte wälja tulla. Siis oleks wana põrguline jälle koha teadust jaanud ja temale järele tulnud. Ta elas kala wiisi meres ja oodas õiget aega, kuni mõni tuleks, kes teda wõiks päästa.

Mõned aastad läksiwad mööda ja Gants pidi oma wangipõlweaga rahul olema.

Kord oli üks wäga ilus juwe pääw ja wesi wäga soe. Gants läks weere poole, kus üks uhke suplemise maja oli ja muutis ennaft kuld sõrmukes.

Sääl tuli üks printsesin oma tüdrukuga sup-
 lema ja kui ta wette astus, nägi tema sõrmust wee sees läikima, sest meri oli wäga wagane, et põhi selgeste oli ära näha. Silma pilk wõttis ta sõrmuse wee sees, nägi et ta wäga ilus oli, ja pani enesele sõrme. Kui ta õhtu oma woodi magama heitis, muutis sõrmus ennaft ilusaks nooreks meheks, ja magas kuninga tütre kõrwal woodis. Kuninga tütar ärkas ülesse ja ehmatas wäga, kui ta nägi ühte meesterahwast enese kõrwal olema. Aga et mees nii ilus oli, ei lasknud armastus mitte enam temast

lahkuda. Kui Hants nägi, et kuninga tütar teda väga armastas, kadus ta korraga tema juurest ära.

Kui mees oli ära kadunud, waadaski printsessin oma kätte pääle ja nägi, et sõrmus oli ka ära kadunud. Ta jäi muresse, aga ei wõinud midagi teha.

Hommikul kuuldi ühte lindu kuningliku lossi ees väga ilufaste laulma. Kuningas kästis teda kui wähegi wõimalik finni püüda, mis ka sündis. Printsessin wõttis linnu ja wiis oma kambri. Kui öö kätte tuli oli noormees jällegi sääl, kadus aga warsti jälle ära ja kuninga tütar ei wõinud teda mitte pidada.

Kui mõni aeg nõnda mööda oli, ja noormees iga öösel tema juures käis, rääkis printsessin wiimaks jeda lugu ühe nõia moorile, kellega tema väga tuttaw oli.

Nõia moor andis kuninga tütrele hääd nõuu ja ütles: „Kui see noormees weel tuleb, siis katju oma sõrmus temale sõrme pista, ja kui ta weel põgeneda tahab, siis wiska ka oma kaelarist temale kaela, siis ei pääse ta mitte enam minema, ja sina saad teda kätte.

Printsessin tegi ka nõnda, ja korraga oli noormees tema, kes mitte enam põgeneda ei saanud.

Sääl nõudis nüüd kuninga tüttar selle noormehe elulugu järele, kus Hants jeda kõik otjast otjani ära jutustas.

Kui kuningas jeda lugu kuulda oli saanud ja noormees ennaft kuningalle oli näidanud, oli kuningas väga rõõmus ja ei ütelnud sõnakestki selle wastu, kui peiu ja neiu omad südame lood ülesse rääkijiwad, et nemad tõine tõist armastawad.

Pulmad saidwad warsti ärrapeetud ja Hantsjust sai wiimaks weel kuningriigi pärija, sest et kuningal enam lapsi ei olnud kui seesama tütar, kes niid Hantsu õnnelikuks oli teinud.

Sõrmus, mis neiu Hantsu sõrme oli pannud, oli teda ka selle wana põrgu walitseja wõimuse alt arapäästnud, ja temal ei olnud enam Hantsuga midagi asja. — Nõnda sai Hantsust, kes midagi ei tahtnud õppi, ja keda oli tubliste kupatanud, suur ja wägew kuningas, mis mitmed riigid pärast enese alla oli ära wõitnud.

Tema isaft, kes tema raha ahnusega oli äramüinud, ei saanud enam midagi teada, sest et Hants tagatufamiise läbi temast wäga kaugelle ära oli läinud, ja enam teed omale maale minna, ei tunnud.

Rätsep, kes mõisnikule päris ori oli, ehk nõia küündla wõimus.

Ruule Jüri, sina igawene lorupää. Sa oled minu kuue, mis sa pidid araparandama, kogoni ararikkunud. Selle eest on sul täna wiiskümmend hoopigi saada, ja ülehommega jälle wiiskümmend, nõnda et see wiin, mis sa alati sisse laadud ja kõik minu töö ararikud, üsna mõrudaks peaks saama. Niid oled sa jälle täis kui sitikas ja minu raha, kelle eest sa mulle jahi riided pidid ostma ja walnis tegema, oled sa wiina

eeft wälja maksnud ja seda wana põrgu jooki kõrist alla lastnud.

Nõnda müristas üks mõisnik, täis tulist wiha, ühte kolewist kuube oma rätsepalle wastu filmi floppides.

Jüri oli aga mehekene, kes tagumisest palju tähelegi ei pannud, et päris härra seda küll igapääm temaga tubliste oli toimetanud ja ikka ja ikka mehe-keste filma lausid suuremaks womminud.

Jüri oli aga päris joodik, keda keegi wiinast ei wõinud lahutada, olgu walu wõi meelitamine.

Kord läks tema päriśhärri oma naabri mehega jahi pääle. Tutt tuli nende kahe wahel jutuks ja kõne kõneks ja Jüri peremees wahetas teda oma naabri mehega, hää jahi koera wastu ära; õhtul kui härra kodu tuli, lastis ta Jürit ka enese juure kutsu, andis temale kirja kätte ja ütles: „Nüüd lähed sina minust ära. Wii see kiri jenna minu naabri mõisa ja sina jääd igaweste tema orjaks. Parem pean ma eneselle ühe koera, kui sinu, kellest ma mitte jagu ei wõi saada.

Jüri läks minema ja tema tee käis mööda järwe äärt edasi. Kui ta tükk maad oli läinud, nägi tema ühe naese järwe ääres istuma, kellel aga nina just nagu tubli jõulu worst oli: piff ja kõwer.

„Mis ja istud siin wanaema?“ küsis Jüri mõistlikult.

„Mis ma istun,“ wastas naene. „Mul on juba wanemate wanemist üks kallis pärandus jäetud ja see on siin keś järwe, keda ma mitte kätte ei saa sest, et ma ise ujuda ei mõista.“

„Mina mõistan ujuda küll,“ vastas Jüri.
 „Kui ma võiksin, tahaksin ma kohe abiks lüüa.“

„Miks ep wõi,“ kostis wanamoor. „Uju keft järwe, jääd nääd ja ühe laua, laua juhwlis on üks küünal, too seda ära, siis tahan ma sulle hääd taju- mist anda, ja sind orjuse põlwest koguni priiks laske.“

Jüri oli walmis pois. Ta wiskas riided seljast maha, kargas sisse ja ojus jenna, wöttis küündla laua juhwlisist wälja ja tuli tagasi. Kui ta juba kalda ligi oli saanud ja jalad põgja ulatafiwad, pidas ta kinni ja mõtles järele, mis ta nüüd pidi tegema.

„Selle küündla sees saab palju tarkust olema,“ ümises ta isieneses. „Kui wanamoor tema äratoomise eest nii palju maksu lubas, siis wõin mina teda ise ka pruufida. — Aga kas tema ka peaks põlema?“

Niipea kui Jüri wiimast sõna oli mõtelnud, plah- watas küünal korraga põlema.

„No et kae,“ ütles Jüri ja wahtis terawa sil- maga tule sisse. Kohe olivad ka kaks teendrit jääl ja küsfiwad Jüri käest: „Mis peame siis tegema?“

Jüri jahmatas pisut selle äkilise juhtumise üle ära, aga warsti sai ta aru, mis see kõik pidi tähendama.

„Kasige see pitka ninaga wanamoor jäält kalda päält igawest ära,“ ütles Jüri.

Silmapiilk ei olnud wanamoori enam kuskilgi näha. Teendrid tulid jälle kohe tagasi ja ütlesiwad: „Mis tuleb siis nüüd teha?“

„Koh ma saan seda warsti ütleva, kui ma kal- dale saan.“ Ta ronis ruttu järwest wälja ja ütles teendritele: „Nüüd tooge mulle tubli ankru täis wiina, et ma selle waewa pääle, mis mina ilmas olen kan-

natanud ühe hää kõhu täie wiina wõiksin saada; aga kõige paremat."

Warsti enne kui Jüri ise weel jeda arwas, oli juba wiina ankur jääs.

"Nüüd on mul taewas siin maailmas," öiskas Jüri porojommi ankrule kõrwale istudes ja teda ellaste silitades.

Ta kustutas küündla ära, et teendrid ära kadusid ja ta isi hakas tubliste purjutama. "Ega ma kaks kord ei ela," ütles Jüri esimest korda ankurt juu ääre pannes. "Söö ja joo kui pulma mees, kuni sul elu ilma sees." Nõnda punnis Jüri jeda elurõõmu, kuni enam istuda ei jõudnud ja pidi pikali maha pöörama.

Kui kaua ta pikali maas oli olnud, ei tea keegi. Aga kui ta ülesse tõusis ja edasi minna tahtis, tundis tema ennast wäga nõdra olema ja tema jalad ei tahtnud teda mitte kanda.

"Küünal põlema!" ütles Jüri julgeste, sest et tema käes ka juba pisut walitjust oli. Seni ajani oli ta ikka tõije käsju alune olnud.

Küünal läks põlema ja kaks teendrid oliwad seal, kes kõhe käsku ootasiwad.

"Tallitage mulle jüa üks tõld, nelja hobusega, et ma jõita wöin," käskis Jüri, ja see oli warsti täidetud.

Ta wöttis oma ankrü ligi, istus tõlda, kutsar oligi puki pääl ja sõitis oma uue peremehe mõisa. Warawa taga laskis ta oma tõlla ja hobused ära minna, wöttis oma wiina ankrü kaendlasse ja läks jisse. Kui härra oli kuulnud, et tema kiidetud rätsep

Jenna oli tulnud, laskis ta teda enese juure tulla, et temale tööd anda. Ta tahtis eneselle kuue teha laske ja küsis kui palju ta maksuma tuleb, kui ta walmis saab. Rätsep ütles 150 rubla.

Herra luges 150 rubla rätsepa pihu pääle wälja selle käsuga, et rätsep, kes asja tundja pidi olema, isi kõige parema riide pidi ostma.

Jüri sai raha kätte ja mõtles, eks riide ostmisega aega ole, ma pean enne ometegi pisut pääd parandama. Ta läks kõrtsi ja hüüdis: „Kes wiina tahab, see tulgu täna, siis saab ta ilma rahata.“

Noh! muidugi teada, leidis ta eneselle sõpru wäga palju, kes tema terwiseks klaasi kofku lõiwad.

Kui Jüri ja tema sõbrad, elutilga eest õige tubliste oliwad priukinud, oli ka see tibakene oma hambaid warsti wälja näitanud, et rätsepa meistri teljed päälmist jagu enam kanda ei jõudnud. Patsti, — langes ta kõrtsu maha ja hüüdis weel walju häälega: „Walage wiina wälja!“

Ometegi oli ka weel mehi, kelle üle must walitus ei olnud wõimust saanud. Need tõstsiwad siis oma heldet wennakest ülesse ja kandsiwad teda kodu, aga peremehe 150 rubla, sest ei teadnud enam keegi midagi, ei rätsep, ega tema kallid sõbrad.

Moisa tua akna pääl wahtis pärishärra tütar, kui auusat rätsepa meistrit kodu kanneti.

„Papa, tule vaatama, kuda meie uus rätsep Jüri, uhkeste kodu tuuakse,“ kisendas tütar nagu tuad kolasiwad.

Wana härra tuli akna pääle, wõngutas pääd ja ütles: „Pole wiga.“ „Kül ta homme sel ajal, kui

wiin pääst on kadunud, rihma hoopide all oma pattu peab walufaste kahetsema."

Teisel hommikul tõusis Jüri ülesse, käskis küündla põlema hakata ja warsti oliwad wanad tutwad teendrid jäl.

"Minu härra pruugib ühe kuue, 150 rubla wäärt, muretsege seda warsti süa, aga et ta just ilus on ja passib," ütles rätsep teendritelle. — Teendrid läksiwad ära ja mõne minuti pärast oli kuub jäl.

Rätsep läks ka warsti härra juure, passis kune selga ja ta oli wäga hää. Kui härra imestates küsis, kudas tema seda nii ruttu oli saanud, sest et ta eila weel täis joonud oli olnud, ütles rätsep: „Noh, see on minu oma asi."

Et kuub walmis oli ja hästi passis, oli härra wiha korraga kadunud ja kinkis Jürile 50 rubla jootraha weel päälegi.

Jüri sai 50 rubla kätte ja sirutas warsti jalad senna poole, kuhu 50 tükki oli waja intressi pääle panna, et eilast pää täit wõiks äraannustada ja südand ferd jälle röömsaks teha.

Kui ta säält õhtu kodu tuli — ehk toodi, oli ta tõine pääw tubli pois jällegi.

Sää oli ka üks wanadlane naesterahwas, kes hää meelega alati Jürit tallitas. Sellen oli aga tütar ja tema tütre nagu, tee mis tahad, jäi ometegi nagu pilt Jüri südame külge kinni. Seesama ilmsüita neiukenne oli omete — peaaegu Jüri südame eneselle ärawarastanud.

"Kuule Maie," ütles ta ühel pääwal neiu ema wastu. „Pane oma tütar linna kooli. Mikspärast

peab niisugune päris ingel, mõisa karjatüdrukuts õppima, kes selle tarwis ju mitte loodud ei ole."

"Oh! kulla pojake," õhtas Maie. "Kust peab minu sugune waene inimene nii palju raha wõtma, et teda weel koolitama hakata. Hää -- et ta weel mõisagi töös omale leiva palukest wõib teenida."

"See ei lähe forda," ütles Jüri. "Niisugune kullatükk, peab mõisa lehma tallitama, see ei kõlba. Selle tarwis on minul raha."

Säälsamas paigas, mõne minuti pärast, oli Jüri enneselle raha lasknud muretšeda ja luges hää lastu kulda wana naese rüppe wälja, nõnda et wana ema imestades ja rõõmu pärast peaaegu hinge pidi heitma. Nüüd pandi linnukene linna kooli, et pidi wõera keelega laulmist äraõppima. Mõisa preili wihastas küll, kui ta nägi, et karjatüdruk kooli pandi, aga tema ema ei olnud mitte päris orjad, seepärast ei olnud neil ka ühtegi kartu.

Nüüd läksiwad ema ja tütar mõlemad linna. Ema ostis eneselle maja elada ja tütar käis koolis.

Jüri ise läks aga hommiku wara kodust ära, elutilgakest otsima, kuni õhtu tõišed sõbrad teda jälle kodu awitafiwad.

Kui Jürit õhtul tuigertades kahe mehe wahel kodu weeti, wahtis wihane mõisa preili akna pääl ja pomises -- iseeneses: "Dot oot, ja lakekoer, küll ma sulle nahataie walmis soolan. Sul on weel raha, annad karjatüdruid koolitupa, mis ja isi meie käest saad. Sa ei mõtlegi, et sa oled pärisori."

Ta kutsus Jürit tõisel hommikul enese juure ja andis käsku, et ta temale ka üks kleit pidi õmblema, kui ta täielik rätsep pidi olema.

„Saab warsti,“ ütles Jüri julgeste.

„Palju ta siis maksma tuleb,“ küsis preili.

„Noh kõige vähem 100 rubla,“ ütles rätsep wastu.

Breili andis Jürile raha kätte ja finnitās, et kolme päewa sees kleit walmis tehtud peab olema.

„Wõid weel rutemalt saada,“ wastas rätsep ja läks tuast wälja.

Muidugi oli teada, kus rätsepal raha tarwis koht walmis oli ja jäänud jäi teda ka suure auuga wastu wõetud. Kui Jüri oma jalad kõrtsi uksest sisse pistis, oliwad kõrtsimees ja tema sõbrad ju ilma müüta teda alandlikult teretamas. Igakord kui ta jenna läks, wiis ta ju hulga raha, mida tema ühte kopikatki enam taga ei tahtnud. Üksnes see oli tema tingimine, et nemad tema wäsinud keha auuga piditwad kodu awitama.

„Oh kui Jumal mind ennast ükskord wiina waadiks muudaks,“ oli Jüri alatine õhtamine.

Kui ta tõisel päawal wähe märkama hakkas ja oma wäsinuid liikmid weel woodi pääl sirutas, tuli temale ka preili kleit meele, mis kohe tallitatud pidi saama. Enne kui ta ise weel ülesse tõusis, lastis kleiti wanal tutwal wiisil kodu tallitada. Ta pidi olema nii tehtud, et ta preili ja kõige inimeste meelest kõige ilusam pidi olema.

Kui ta kleiti ärawiis ja temale selga passis, ei olnud kõiges maailmas ükski weel paremat kleiti näi-

nud. Preili rõõmustas ennast väga ja finkis temale veel 50 rubla, kellega rätsep jälle oma pääd pidi parandama. — Rätsep läks tänuga ja parandas oma pääd wana wiisi.

Ühel püha pääwal läks kuninga tütar firiku ja nägi säääl preilit, kelle selgas niisugune ilus kleit oli, et veel paremat enne ega pärast ei ole nähtud. Ta lastis kohe järele kuulata, kus niisugune meister pidi olema, kes seda oli teinud, sest igal pool kus see preili kõndis, jäiwad inimesed pärani suuga wahtima. Warsti sai tema ka kuulda, et ühe mõisniku juures niisugune pärisori oli, kes seda kleiti oli teinud. Ta saatis kohe sõnumid senna, et mõisnik oma rätsepat tema juure pidi saatma, mis ka mõisnik keelmata pidi tegema. Ta saatis rätsepa pool joonud kuninga tütre juure, et ta selle läbi oma auu kuninga tütre filmis pidi ära kautama.

Kuninga tütar oli aga ennegi juba kuulnud, et mitmed joodikud kõige targemad meistrid olla, selle pärast ei pannud ta suuremat tähelegi, kudas mees wälja näitas, waid küsis warsti: „Mis tuleb niisugune kleit maksma, kui tema selle mõisniku tütrele olla teinud?“

„Ta ei maksa enam kui 1000 rubla,“ kostis rätsep tuigerdates.

„1000 rubla temale praegu kätte anda, on küll imelik. Joodik ta on, ja joodikul ei ole iialgi raha hoidmist. Olgu mis on. 1000 rubla ees wõi taga; mis see suurt tähendab,“ rääkis preili.

Rätsep sai raha kätte ja teadis küll, kuhu ta teda pidi panema. Ta läks mööda maanteed kõrtsi poole ja laulis:

Mis mina korjan kopitida
 Kuhu panen paaterida?
 Olle waadi otsa pääle,
 Wiina waadi witsa pääle.

Juba kõrtsi ukse taga hüüdis tema: „Kõrtsmik, Jüri tuleb! 1000 rubla on jällegi taskus.“

Kõrtsmik kui ta Jüri häält kuulis, wadis ta ajawiitmata, nõnda, et juuksed tudisewad, wastu, ja tegi rutuste ukse lahti, et Jüri auusaste wõib sisse astu.

Nõnda läksiwad lord jälle mõned pääwad edasi, enne kui Jürile jälle pisut selgem pääw tõusma hakkas. Mõisnik ei pannud enam tähelegi et Jüri tema ori oli, waid andis temale üsna prii elu, sest ta oli kuulda saanud, et Jüri oma kätega midagi ei tee, waid kõik imeliku wäega, kelle wastu ka mõisnik midagi teha ei wõinud.

Mõned pääwad oliwad mööda ja kuninga tütar oli oma kleidi järele suurt igawust tunnud. Ta saatis sõna ja laskis küsida: millal kleit walmis pidi saama.

„Warsti,“ — oli joonud rätsepa meistri wastus.

Kui ta jälle pisut toibuma hakkas, soowis ta oma küindla põlema ja teendrid oliwad sääl.

„Muretsege kuninga tütrele üks kleit,“ ütles Jüri, „aga nii ilus, et ühelgi inimesel seesugust ei ole. Ta peab olema nagu taewa lautus, selgel ööl, kus tähed kirendawad.“

Pea oli ka tema soowimine täidetud ja kleit oli sääl.

Ta läks teda printsessinalle selga passima ja ta oli nagu loodud — Aga ta hülgas nõnda, et palja filmaga wäga kibe pääle waadata oli.

Seda rõõmu, mis kuninga tütar tundis, ei wõi ükski ülesse rääkida. Ta tänas Jürit südamest ja imestelles tema suurt tarkust. Sääl juures kinkis ta Jüriale weel 500 rubla jootraha. — Jüri läks ära ja pidas nüüd jällegi tublid jõnulud. Ta jagas raha kõrtsmeeste ja waestele, nõnda et mõne aja pärast kõik maailm temast wäga palju rääkida teadis.

Ühel õhtul, kui kõik rahwas juba magasiwad ja Jüri ka pool kaine juhtus olema, hakas tema ka jenna ehk tänna neiude pääle mõtlema.

„Kül oleks kena, kui mul praegu üks neist tuikeste jeltstist kõrwal oleks, kellega ma lõbusaste mõne sõna wõiksin juttu ajada,“ naljatas Jüri iseeneses. „Aga, kas mul see wist wõimalik ei ole? Kõige paremat tahan ma oma mõisa seest kätte saada, ja see meie auus preili, kellele ma niisuguse kauni kleidi olen muretšenud. Ma woin ju seda ka nii toimetada, et ta sugugi aru ei saa kus ta on. Jaah, armastus on loodud asi, seepärast peab temal ka minu südames maad olema, muidu ei saa ma Jumala kohtu ees walmis, kui ma tema armuandedelle maad ei anna. — Armastama peab iga inimene, kui ta ka joodik on.“

Ta kästis küindlal põleda, ja kaks teendrid oliwad säääl. „Mis härra soowib?“ ütlesiwad nemad ühest juust.

„Ma soowin, et meie preili kõige woodiga siia saab toodud ja mõne tunni pärast jälle ärawiidud, aga nõnda, et tema mitte aru ei sa, kus ta diete on,“ ütles rätsep.

Silmapilk oli preili säääl. Ta ei teadnud mitte kus ta oli ja mõtles ennast uues taewases Paradiisis.

olema. Jüri mõistis ka väga peenikesel kombel temaga ümber käia, nõnda et nende armastus filma nähtawal väga palawaks läks. — Nõnda sündis nüüd aga igal öösel, kui rätsepa meistril wiinast pisut wahet sai.

Pärast hakas tüttar ju ijale kaebama, et teda öösete ümber saab weetud. Ehk temal jääb küll väga armas elada olla, siiski olla see üks kole nõia wiirastus, mis mitte inimese kombel, waid waimude riigis sündida. Seda kohta kuhu tema saab wiidud, ei wõida tema pääwa aeg mitte äratunda.

Mõisa härra kutsus mitme sugused targad kokku, et selle asjale mingil wiisil wõiks otsa teha, ehk teada saada kus see koht peaks olema, kuhu teda saab wiidud. Sääb ei wõinud aga ükski tarf täieliku teadust anda, waid mitmesuguse nõuu pidamise pääle sai omete üks nõuu otsuseks tehtud, ja see oli see:

Woodi sisse, padjade alla, pidi üks traadist tehtud sõel pantud saama, kus hää hull peenikest süsi sees pidi olema, et kui siis teda kõige woodiga wiidi, siis süed selle põrumise läbi maha pidivad langema, mille läbi must tee järele pidi jääma.

Kõik sündis nõnda kui nõuu sai peetud, ilma et waene Jüri sest midagi oleks teadnud.

Kui Jüri jälle joomise wahet oli saanud ja kord ööseks kodu oli jäänud, lastis ta härra tütre nagu ennegi enese juure tuua, ja mõne tunni pärast jälle tagasi wiia. — Hommiku tuli kätte ja kui preili jälle oma ärawiimist ijale ära oli ütelnud, hakati teed hoolega taga otsima, ja leiti et süe tee, mis väga tähtjas oli, kaugemale kui Jüri majani, ei läinud.

Nüüd oli korraga tuli lahas ja wefi ahjus. Wana kõrtji wöörmünder sai kinni sentud ja kindla wangi-torni, nagu sikk joola pandud. Oma küindla oli tema ka tuppä laua juhwlil maha jätnud, sest et temal midagi kaaja ei lastud wõtta. Nõnda istus nüüd wiina päits nagu linnuke puuris.

"Oh! kui ma weel kord oma küindla wõiksin kätte "jaada," õhkas Jüri südame waluga. Kõige juurem häda, mis tema wangi elu hirmus kibedaks tegi, oli see, et enam sugugi wiina ei saanud. Wiin oli ju tema elu, aga nüüd pidi tema tõeste selle märjuse järele hirmjat janu tundma. Ta arwas ennast warsti wiina janusse surema ja weel surmas tema järele igatsjete õntjaste lahkuma. — Aga jüiski surmatund ei olnud weel mitte ukse ees.

Kord tuli wana Maie linnast teda waatama, kellele tema küil väga palju hääd oli teinud. Kui ta kuulda sai, et Jüri olla kinni pandud, ja enam mitte walged pääwa ei saada nägema, sai tema väga kurwaks, läks härra juure, ja palus, et ta weel kord Jürit waatama wõiks minna. Luba sai antud ja naene läks alla keldri, kus Jüri ja mitmed tõijed pimedas wangikojas oma wiletsaid päitwi edasi saatsiwad.

Nüüd oli asi jälle toimes. Jüri sai naisle taja-feisi ütelda, et naene tema küindla tema tuast, laua juhwlilist ära wõiks tuua, kelle läbi tema oma elu jälle parema korra pääle wõiks jääda.

Nüüd tuli Jürile jälle uus elu.

Nii pea kui naene küindla ära oli toonud, tellis Jüri esite koke tubli ankrü täie wiina. Oli wiin jäl, sai tema väga rõõmjaks ja õiskas:

Joodik jõõb, joodik joob,
 Joodikulle Jumal annab.

Ära iial muretse,
 Mäta täis kui kaanike,
 Küll sa siis saad pea näha,
 Kui suurt rõõmu wiin võib teha.

Wiimist sõnu üteldes, pani ta antru juu ääre ja punnis nõnda, et kohe punaseks läks. Kui ta ise juba mõne korra ankrule magusaste suud oli annud, lastis ta ankrut ka tõiste wendadelle, kelle juu ka wist mitte sarwest ei olnud. Nõnda paniwad poisid endid tubliste rauda. Pärast seda lastis ta wangi-maja äralõhkuda ja tuli kõige tõiste wangidega wälja. Nüüd oliwad nad jällegi prii mehed.

Sell wahe sees oli aga kuningas, sellejama printsessina isa, kellele tema kleiti oli teinud, ärasurnud ja nüüd oli printsessin selle riigi pärandaja. Säääl tuli siis kohe temale üks kofilane, keda printsessin mitte wastu ei wõtnud. Aga et printsessin teda mitte wastu ei wõtnud ja tema ka üks kuningas oli, sai tema selle printsessina pääle väga wihaseks ja hakas temaga sõda pidama. Juba oli ta pea aegu printsessinaga riigi kõik ärawõitnud ja häda oli väga suur.

Aga see neiu, keda Jüri oma rahaga oli koolitada lastnud, oli ka õnne kohe printsessinale kõige ligemaks tua tüdrukuks saanud. Kui nüüd häda nii suur oli, andis tema printsessinale nõu, et ükski muud, kui aga rätsep Jüri võib seda õnnetust, mis nüüd tulemas oli, ärajaata.

Kohe lastis printsessin Jürit jenna kutsu ja palus, et tema teda wõiks aidata. Jüri ei pannud

ka mitte selle vastu, waid läks kodu, käskis küindla põleda, ja kui teendrit tema ees seisiwad, andis ta neile käsku, wõerast wäge kõige kuningaga maha lüüa, oma wäele wõitu anda ja wõera kuningaga maad oma printsessinale nimetada.

Mõne päewa pärast on kõik nõnda sündinud. Printsessin rõõmustas ennast üli wäga, käskis Jürit enese juure tulla, keda ta südamelikult tänas, ja kui see ka Jüri tahtmine oleks, endid elu ajaks ühendada lubas.

Jüri, kelle jüda ka mitte kiwine ei olnud, oli armastuse asjus ka ühes nõuus. Pulmad saiwad warsti uhkeste ärapeetud ja rätsep Jüri oli korruga kuningas.

Uga kuninga tütre jüda ei olnud kõige selle laulatuse juures mitte suuga ühes nõus. Ta ei soowinud Jürit mitte tõsiselt meheks, waid et ta selle läbi, nagu ta oli kuulnud, tema nõia küünalt wõiks kätte saada. See sündis ka nõnda.

Kui nemad juba ühes elasiwad, ja noor proua küindlaga nii sama hästi ümber käia mõistis, kui Jüri, laskis ta Jürit kinni wõtta ja teda kõige tema hää teu eest 1000 wersta kaugele ühe soo sisse wiia, kus tema kaendlast saadik wäga kõwaste maa sisse sai pantud, et ta jenna nälga pidi surema.

Baar päewa pidi tema niijuguft hirmsat wangi elu kannatama, kuni ta wiimaks õnne kombel ühe metsa looma läbi sai ära päästetud, ja see sündis nõnda:

Wana halli wati mees oli jenna ja tänna hulkmahas ja juhtus otsekohse Jüri filmade eest mööda minema. — Rapsti krapas Jüri tema sabast kinni

ja selle ehmatusega kargas hunt edasi ja tõmbas teda august wälja. — Jüri oli pääsnud ja kriimfilma isand andis jalgadelle tuld, et eluga wõiks põgeneda.

Nii pea kui tua tüdruk seda haledat lugu nägi, mis Jüriaga sündis, sai tema väga kurwaks ja mõtles ööd ja pääwad, kuda tema Jürit wõiks awitada. Aktiiselt sai tema kuulda, et Jüri olla metsast pääsnud, aga et temal mitte küinalt ei ole, ei wõi ta midagi ette wõtta. Ta katsus nii pea kui wõimalik küinalt ärawõtta ja seda Jüri kätte muretsema.

See nõu läks temale forda. Ta wõttis küindla ära ja pani tõise niisuguse senna asemele, nii et proua sest midagi aru ei saanud, ja muretšes seda Jüri kätte. Nüüd oli Jüri jällegi õnnelik mees.

„Noor proua waatas aga igapääwa küinalt suure rõõmuga, kelle läbi tema enese elu õnne wäga kindlaste arwas põhjandada. Ta kuulutas kõige kunilikku sugukonna ja sõbrade seas, et tema ühe suure palli saab ärapidama, kus tema mitmesugust kunsti, mis kellegi film ei ole näinud, ette saab näitama.

Pääw oli kätte tulnud ja rahwast kogus igalt poolt sadade kaupa kokku.

Suur saal oli rahwast täis, jäl kuulutati, et nüüd saab kunsti tegemine algama, mis noor kuninga proua ise saab ette näitama. Ta tuli ka küinal käes, ja astus kõrgema koha pääle, mis selle tarwis oli valmistatud. Rahwas wahtiswad suud filmad pärani, mis nüüd pidi tulema.

„Küinal hakaku isienesest põlema,“ hüüdis proua waljuste.

Küinal ei hakanud.

Ta waatas teda ümbert ringi, läbi ja läbi, ja hüidis tõist korda, kolmat korda, aga midagi ei tulnud wälja.

Ta jäi häbi pärast nagu puutükk seisma ja ei saanud sõnagi suust.

Jüri oli selle wahel sees ka juba sisse tulnud. Ta astus ise keel saali ja ütles walju häälega:

Küinal põlema." Kõik sündis nõnda.

"See proua saagu oma häbemata töö, hääd kurjaga tafumise eest, metskitseks." See sündis nõnda ja metskits seisis kõige rahwa ees, awalikult filma nähes.

Weel ütles Jüri edasi:

"Kõik naesterahwas, kes siin saalis on, saagu jänesteks ja mehed hurda koerteks, kes neid taga ajawad, ja kõik jooksku metsa."

Selsamal minutil sündis krabin. Metskits ja jäneshed ees, koerad taga järele, kõik uksest wälja, ja põletasiwad metsa poole, mis sõrad klõbisesiwad. Jüri ja tuatüdruk, kaheliste jäiwad saali seisma ja waatasiwad nagu imet, kuidas jäneshed ja koerad, suure hulgaga metsa poole lippasiwad, kus nad weel tänagi lippawad.

Jüri wõttis nüüd tuatüdruku enesele naeseks ja jäi isi kuningaks selle suure riigi üle. Ta tegi kõik härrad orjaks ja orjad härraks, et need, kes küllalt Paradiisi elu oliwad maitanud, ka orja elu maitsuma pidiwad.

Kuhu tema nõia küinal pärast on jäänud, seda ei tea enam keegi.

Kawal sepa sell, kes wanast naestest noori tegi
ja meister omast naestest ahwi sai.

Utsford tahtis üks noor mees sepaks õppida, aga temal oli nii kiwi kõwa pää, et mida enam ta õppis, seda rumalamaks ta läks. Õppimise aeg läks warsti mööda, aga teha ei wõinud tema weel midagi. Pois ei olnud iseenejest mitte laisk, aga pää oli väga kiwine. Halastus ja nälg oli jo käes, mis keegi awitada ei wõinud. Kui kaua jõuab keegi tõist inimest ilma töta pidada.

Mõnda kõndis ta ühel päawal mööda metja äärt edasi ja oli mure pärast üsna nõrgaks läinud. Korraga tuli temale hall wanakene wasta ja teretas teda lahkest.

„Mis ja nuretjed, pojakene,“ ütles wanamees noore mehele.

„Waata isakene,“ kostis noormees, kelle nimi Mikkel oli. „Minu elu on väga wilets. Ma ei saa midagi tööd õppida, et ma ka leiba wõiksin saada. Midagi ei jää mulle meele, mis meister ette näitab ja midagi ei mõista ma teha. Seepärast pean ma üsna nälga surema, kui keegi armust minu pääle ei halasta. Ma olen ju pool tosinad aastaid sepa ametit õppinud, aga nüüd ei mõista ma weel õiete lõõtjagi tõmmata.“

„Ära nuretse ühtegi,“ ütles wanamees, kui ta noore mehe juttu oli ära kuulnud. „Mina tahan sind aidata.“

„Ma oleks küll väga tänulik,“ ütles Mikkel wanakesele, „kui mind keegi aitaks, muidu läheb minu elu väga kibedaks.“

„Kojah!“ ütles wanaiša. „Mina olen ka sepp aga minu elupääwad on juba mööda ja oma wana pääwade kohta on mul kopik walmis. Ta wöttis tasust haamri wälja ja ütles:

„Waata pojake, seda haamrid annan ma sulle. Kui ja kolm kord sellega raua pääle lööd, siis on see asi walmis, mis ja oled mõtelnud, olgu see mis ta on. Sellega on kõik sinu mured lõpetud ja wõid auuast oma elupääwi edasi saata.“

Mihkel andis alandlikult wanaiša käele juud ja tänas seda siidame põhjast. Wanamees ise kadus aga kohe tema filma eest ära.

Nüüd hakas Mihkli sees tõine elu õitsema. Ta tõndis rõõmjaste edasi ja laulis et mets wastu kõlas:

Nüüd sepa meister olen ma
Tänasest pääwast korraga,
Nälg, jookse ära, kaugele,
Mul leiba tuleb rohkesti.

Nõnda ruttas Mihkel toredaste linna poole, et kohe esimest meistri tükki wõiks ära teha. Oma käe pääle ei wõinud ta weel hakata, sest tal ei olnud sepa-koda ega riistu. Ta pidi tõise juures enne eneselle muidugi teenima, kui ta ise wõis pääle hakata.

Kui ta linna jõudis, andis ta ennast kohe ülesse, et tema üks wälja õppinud sepašell oli, läks ühe meistri juure ja pakkus ennast töösse. Meister wöttis teda wastu ja homme hommiku pidi tema tööle hakkama.

Tööks anti temale kohe üks wäga uhke töld ärawalmistada, millega Mihkel ka oma esimest proowi pidi tegema.

Tõisel hommikul, kui ta poistega sepapaia läks, ütles ta poistele: „Kandke kõik raud, mis selle tõlla jaoks on toodud, korraga tulle.“

Poisid ajasivad suud ja filmad selle käsu üle perani ja jäiwad imestates uue selli otja wahtima.

„Pange rauad tulle,“ käristas Mihkel. „Ega ma mõni kometi tegija ei ole, keda teie juu ammuli wahtima jääte.“

Poisid pidiwad käsku täitma, ehk see käsk nende meelest küll kaunis weider oli.

„Tõmmake lõõtja, et kõik korraga kuumaiks lähewad,“ ütles Mihkel poistele ja säadis raudasid tule sees korrapäraselt.

Poisid tõmmasiwad lõõtja nõnda et pead otjas suitseiwad, kuni raua rõuk tules üsna heledaks läks.

„Nuttu nüüd! Laduge neid kõik korraga alasi pääle.“ Poisid seijatasiwad jälle piisut, filmi perani laiali ajades, pidiwad aga kohe käsku täitma.

Kui põhjatu suur raua rõuk alasi pääl, nagu tule mägi huugas, wöttis Mihkel haamri taskust, koputas kolm korda, kõll kõll kõll, raua unniku pääle ja waata imet: Korraga oli suur pragin, nõnda et poisid kõik pool furnuks seisma jäiwad. Iga raua tükk muutis ennaft ise moodi ja lendas tõllale külge, kus tema just pidi olema.

Kui see pragin mõni minut aega oli kestnud, oli tõld walmis, et ükski inimene seda paremaft ei wõinud teha. Selle pragina pääle tuli aga mitmelt poolt inimeisi kofku ja nägiwad, et kõik oli walmis. Sääli tuli weel üks naene ja kirjendas:

„Kus on tiiski otja pulk, see ei ole weel walmis.“

Sepa felli süda läks täis. „Mis sina wana mait jääl weel krääksud,“ ütles ta wiisaga ja wõttis nurgast raua tiiki, wirutas sellega naisele pähe, ja oligi walmis. Mihkel wõttis naese, wiskas teda lootsja taha nurka ja ütles: „Las mädaneb, kuni uueks saab tehtud.“ Siis pani sepa koda ukshed kinni ja läks kõige poistega ära purjutama.

Lõune poole tuli meister waatama, mis uus sell teeb? Aga mis ta jääl nägi? Sepakoda ukshed kinni ja ei ühtegi poisfi sees.

„Tuline ja tuhad,“ kirus meister. „Mis see kõik peab tähendama? Siin ei ole selli ega purshi. Mis töö tegemine see peab olema?“

Ta lõi wiha pärast jalaga forra wastu ust ja läks waatama, kas ehk poisid kuskilgi joomise pääl leida on. — Tõsi! — Poisid kõrtsis, õllepudelid ees ja kõik täis nagu fitikad. Mihkel ise ei olnud mitte joonud, waid ta oli poistele oma uue ametisse hakamise liiku annud. See oli aga töistele wäga mõnufaste külge hakanud, ja nõnda oliwad nad kõik, nagu kärpsed mee ümber, kes enam paigast minna ei saanud.

„Mis saadana töö see on,“ karjub meister üle kõrtsi ukse sisse astudes. „Kas see on kellegi töö tegemine teie Jumala pääwa wargad.“

„Ära pahanda ühtegi enne aegu,“ ütles Mihkel tasafeste meistriks wastu. „Sa saad weel pärast meie isi jooki andma, kui lugu põhjani ära kuuled, mis mina sulle ühe sõnaga tahan ütelda: — „Töö on walmis. — „Walmis!“ — ütles meister järele mõeldes ja jäi perani filmadega Mihkli otsa wahtima. — „Oh see ei ole midagi. Sina tahad mind nagu kasfi poega õle kõrrega mängitada. Kasige tööle lurjused, muidu

lõhunn ma teid kõiki oma keppiga läbi, ja saadan minema kus kolmkümmend.

„Pai meister,“ ütles Mihkel mõistlikult. „Ustuge, töö on valmis. Kui teie seda ei usju, siis läki kohe vaatama, et süda rutemalt raha jääb.“

Nad läksivad kohe sepa-paija, kus Mihkel rõõmsaste ukseid lahti tegi, ja ilus valmistatud töld neile filma paistis. Imestates lõi meister käsi kokku, kui ta oma filmaga seda pidi nägema, et töld tõeste valmis oli; päälegi nii ilusaste tehtud, et keegi seda paremine ei oleks teha võinud. Kui meister ehmatusest pisut toibunud oli, sest et see kõik tema meelest üks imetäht välja paistis, mis keegi inimene teha ei või, andis ta muudugi neile veel tubliste jootraha.

Poisid lõitvad nüüd tralli kuni kolmanda pääwani ja siis wast hakasivad jälle tööle.

Kõik tööd läksivad niisama kui esimenegi, kelle juures Mihkel oma osavust ja tarkust ülesnäitas. — Meistrille tuli aga nüüd raha sisse nagu matiga.

Korraga tuli Mihklile eele, et lõõtsa taga nurgas üks wana naene oli, keda ta paha meelega oli siit maailmast ära saatnud.

„Ah! mis ta tühi sääl wedeleb,“ kõneles Mihkel iheeneses, wanamoori nurgast välja tõmmates. „Tarkus wis teda weel kord ilma sisse tagasi kutsuda, et ta ka elurõõmust enam võib osa wõtta.“

Ta wiskas teda natukeseks tulle, et wana rauk juba õige mustaks kõrbes. Tõmmas siis tulest välja, pani alasi pääle ja lõi haamriga kolm korda.

Silmapiilk kargas noor naene „kopsti —“ alasi päält maha ja pakkus Mihklile tänu tunnistuseks kätt, et Mihkel teda jälle elusse oli kutsunud; päälegi weel

wäga nooreks ja ilusaks teinud, sest nüüd wõis ta jällegi uuest mehele minna, kuna ta muidu juba mitu aastad lest oli olnud.

Kui meister niisugust uut kunstüüki jälle kuulda oli saanud, mis Mihkel oli teinud, mõtles tema isieneses: „Minul tarwis õige oma wana krobikene ka ümber teha. Nagu poisid kõnelewad, ei olla see sugugi raske.“

Muidugi oli tema enesele ka lese naese wõtnud, kellel aga tubliste naudi oli olnud, nagu neid tänagi weel waranduse pärast wõetakse, kus pärast sagedaste armastuse asemelle toolidega wommimist tuleb.

Nõnda oli ka meistri asi. Ta oli mitu korda juba mõtelnud kuida wanast raukast lahti saada. Nüüd oli Mihkli tegu teda korruga targaks teinud. Ta kutsus naese sepakoja juure, wõttis raua tüki ja põletas naesele pähe. Wana krobikene potsatas maha ja ei liigutanud enam kätt ega jalga. Meister tõmmas teda finni, wiskas lõõtsa taha nurka ja ütles: „Lai ta ka pisut wettib, siis saawad pärast palged ilusamaks, ta tühjakene on ju muidu wäga kuiv, et pane wõi tuli külge.“

Kui mõned pääwad oliwad mööda läinud, kus meister uut naist igatjes, wana naese keha pääle ka mõtles, mis nüüd wist juba küll tubliste wettinud oli. Sääal lipas ta paija, tegi tule ülesse, pani naese lõõtsa juu ette, kus ta teda tükk aega mehifelt kõrwetas. Kui küll arwas olema, tõmmas ta teda tulest wälja, pani alasi pääle ja haamriga kolm korda pääle. Naene ei liigutagi.

Nõnda wiskas ta teda tõine ja kolmas kord jälle uueste tulle ja tagus, — aga ei ühtigi. — Naene oli ja jäi furnuks.

„No — mis saadana temp see on,“ kirus ta südamel waluga. Nüüd olen ma pärast weel naese tapja — ja pean tühjale maale reisisma.

Ta jättis põlenud naese senna paika ja ruttas Mihklit appi otsima, kes ajawiitest kõndima oli läinud, sest et igapäew midagi teha ei olnud. Pool jookstes mõntis ta senna ja tänna, kuni ta wiimaks Mihklit ülesse leidis. Kutuga pool ähkides kõneles ta oma lugu, keda Mihkel naerdes pealt kuulas.

„Ura naera armas weli,“ palus ta Mihklit. „Tee weel, mis sina oma tarkusega teha wõid, ma tahan sulle kõik hästi äratasuda, kui sa mind seekord weel aitad.“

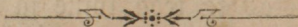
Mihkel läks, — tõmmas wana põlenud naese alasi kõrwalta maast ja wiskas teda oma kord weel tulle.

„Dot oot ja ahne päits,“ mõtles Mihkel iseeneses. „Sa tahtsid raha, ja nüüd tahad weel ilusat naist ka saada, küll ma nüüd sulle kena neiu wälja walan.“

Ta tõmmas naese tulest, pani alasi pääle, lõi haamriga kolm korda ja waata imet! Korraga oli suur ahw ehk Drangutang walmis.

„Mis nüüd!“ küendas meister. „Ja,“ ütles Mihkel. „Paremat ei wõinud mitte enam saada, sest ja olid teda wäga ärapõletanud.“

Meister pani käed risti ja õhkas! Mihkel naeris juure ja ahw pühkis metsa, nagu jalad lõiwad tuld. Mõnda on esimene ahw ilma saanud, ja nüüd on nende sugu nii juureks kaswanud, et tuhande kaitpa Ahwrika maa metsades on leida.

Rbl. 1. 45
Kpl. Nr. 60
Kv. 1824/178

Hind 12 fop,